

UNICEF RAPPORT UPROOTED; The growing crisis for refugee and migrant children

Op 19 september 2016 houdt de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) een speciale vergadering over de situatie van vluchtelingen en migranten wereldwijd. Op 20 september 2016 organiseert de overheid van de Verenigde Staten een speciale top over de vluchtelingencrisis (Obama-top). In aanloop naar deze bijeenkomsten publiceert UNICEF op 7 september 2016 het rapport "Uprooted; the growing crisis for refugee and migrant children". UNICEF roept de internationale gemeenschap op de kwetsbare positie van gevluchte kinderen centraal te zetten.

De vluchtelingencrisis is bovenal een crisis voor kinderen. Het aantal gevluchte kinderen is in nog geen vijf jaar tijd met 77 procent toegenomen. Dit aantal zal voorlopig niet afnemen. Veel kinderen komen uit gebieden waar het einde van de oorlog nog lang niet in zicht is. Het aantal langdurige noodsituaties – conflicten die vijf jaar of langer duren – neemt toe.

Volgens conservatieve schattingen hebben wereldwijd 28 miljoen kinderen gedwongen huis en haard moeten verlaten. Onder deze groep bevinden zich 10 miljoen minderjarige vluchtelingen¹ en ongeveer 1 miljoen minderjarige asielzoekers. 17 miljoen kinderen zijn in eigen land ontheemd door geweld en conflicten. 1,5 miljard mensen wonen in conflictgebieden of in gebieden waar de economie of de maatschappij niet langer functioneert. Allemaal maken ze deel uit van de meest kwetsbare groep mensen op aarde.

Kinderen zijn niet verantwoordelijk voor de bommen en kogels, het geweld van bendes, vervolging, de mislukte oogsten of extreem lage lonen die hen van hun thuis verdrijven. Kinderen zijn wel het meest kwetsbaar voor de gevolgen van oorlog, conflicten, klimaatverandering en armoede. Daarom roept UNICEF

1 Een vluchteling heeft een vluchtelingenstatus gekregen. Een asielzoeker zit nog in de asielprocedure.

alle landen op om in hun reactie op de toegenomen vluchtelingen- en migrantenstroom, kinderen centraal te stellen. De bepalingen uit het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK), dat door bijna alle landen geratificeerd is, zijn daarbij leidend.

UNICEF doet een dringend beroep op de internationale gemeenschap om de volgende maatregelen te nemen:

1. Bescherm gevluchte en migrantenkinderen, vooral onbegeleide kinderen, tegen geweld, mishandeling, uitbuiting en levensbedreigende situaties

Ontwikkel wetgeving en beleid dat deze kinderen beschermt. Neem maatregelen om mensenhandel te stoppen en zorg voor veilige plekken en ondersteuning voor kinderen die op de vlucht zijn. Stuur geen kinderen en gezinnen terug naar situaties waar ze het risico lopen (opnieuw) vervolgd of mishandeld te worden, of in andere levensbedreigende situaties terecht te komen. Zet bij alle maatregelen die kinderen betreffen het belang van het kind centraal.

Nederlandse situatie

De zorgen over uitbuiting van buitenlandse kinderen in Europa en ook specifiek in Nederland nemen de laatste jaren toe, nu een deel van de kinderen die asiel heeft aangevraagd, is verdwenen. In 2015 verdwenen in Nederland 160 kinderen met onbekende bestemming uit de vreemdelingenopvang. Er is ook een stijging van het aantal signalen over uitbuiting van kinderen tijdens de reis naar Nederland

Uitbuiting van buitenlandse kinderen in Nederland is een urgent thema dat meer aandacht van politiek, beleid, wetenschap en uitvoerende organisaties behoeft. Er moet een nationaal actieplan komen om de bescherming van deze kinderen in Nederland te verbeteren. Europese samenwerking moet onderdeel van dit plan uitmaken.

2. Stop het plaatsen van kinderen in vreemdelingenbewaring op basis van hun verblijfstatus

In navolging van het VN-Kinderrechtencomité (oa General Comment no. 6) roept UNICEF Staten op niet langer asielzoekende, vluchtelingen- en migrantenkinderen en gezinnen te detineren, enkel op basis van het feit dat ze migrant zijn. Er moet dringend gewerkt worden aan alternatieven voor detentie, zoals bijvoorbeeld het instellen van een meldplicht of opvang in gastgezinnen. Detentie, in welke vorm dan ook, heeft zeer ernstige negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen.

Nederlandse situatie

Ook in Nederland worden kinderen in vreemdelingenbewaring gezet, met name ten behoeve van gedwongen uitzetting. In 2015 zaten 130 kinderen in gezinnen in vreemdelingenbewaring. Nederland heeft één gesloten gezinsvoorziening². Deze is gevestigd op het terrein van het detentiecentrum in Zeist. In 2015 zijn hier 10 alleenstaande minderjarige vreemdelingen geplaatst. Vanuit de Gesloten Gezinsvoorziening in Zeist werden in 2015 90 kinderen uitgezet naar het land van herkomst. Daarnaast bestaan er in Nederland ook vrijheidsbeperkende gezinslocaties. Dit zijn locaties die vergelijkbaar zijn met een asielzoekerscentrum, maar dan met een soberder voorzieningenniveau. Daarnaast geldt er een meldplicht en mogen mensen de gemeentegrenzen niet overschrijden. In 2015 verbleven er 1000 kinderen in gezinslocaties. De gemiddelde verblijfsduur was 560 dagen. In 2015 keerden 120 kinderen zelfstandig terug vanuit een gezinslocatie. UNICEF heeft eerder haar zorgen geuit over de situatie op de gezinslocaties.

² De gesloten gezinsvoorziening (GGV) is een locatie waar gezinnen met kinderen in grensdetentie en vreemdelingenbewaring en alleenstaande minderjarigen in vreemdelingenbewaring kunnen worden gezet.

Stop vreemdelingenbewaring van kinderen. Werk aan alternatieven zodat gezinnen en kinderen intensieve begeleiding krijgen voordat ze vrijwillig of gedwongen het land verlaten.

3. Bewaak het recht van kinderen om op te groeien binnen hun eigen familie en voorkom dat kinderen staatloos worden

Kinderen zijn het beste beschermd als families bij elkaar kunnen blijven. Breidt de mogelijkheden voor gezinshereniging uit en zorg voor snelle procedures. Zorg dat kinderen identiteitsdocumenten krijgen zodat ze toegang hebben tot voorzieningen en niet langer staatloos zijn.

Nederlandse situatie

Nederland kent lange procedures voor gezinshereniging. Het kan meer dan twee jaar duren voordat een gezin is herenigd. Gezinshereniging mag pas aangevraagd worden als er positief beschikt is over de asielaanvraag. Dan is er korte tijd om de aanvraag te doen. Dit levert problemen op als de gezinsleden moeilijk te traceren zijn en/of lange tijd in een onveilige situatie leven.

Zorg dat kinderen zo snel mogelijk herenigd worden met hun ouders of verzorgers. Daarbij moet het belang van het kind voorop staan. De procedures voor gezinshereniging moeten zo snel mogelijk gestart worden. In het geval kinderen gehoord moeten worden op ambassades dan moet dit op een kindvriendelijke wijze gebeuren.

4. Zorg ervoor dat gevluchte en migrantenkinderen naar school kunnen en toegang hebben tot alle andere voorzieningen

Zorg ervoor dat kinderen op de vlucht en migrantenkinderen zo snel mogelijk passende opvang krijgen op één vaste plek, naar school kunnen gaan, gebruik kunnen maken van (geestelijke) gezondheidszorg, en de beschikking hebben over voeding en water. Het feit dat kinderen asielzoeker zijn, gevlucht zijn of een andere migratiestatus hebben, mag geen belemmering vormen om gebruik te kunnen maken van alle voorzieningen die er ook voor andere kinderen zijn.

Nederlandse situatie

De Nederlandse overheid heeft grote moeite de rechten van gevluchte kinderen in Nederland waar te maken. Dit komt niet alleen door de grote toestroom nu, maar speelt al langer.

Asielzoekerskinderen moeten vaak verhuizen, waardoor noodzakelijke (preventieve) gezondheidszorg moeilijk te regelen is. Onderwijs is niet altijd goed geregeld. Er is weinig ruimte voor sport en spel. Ouders worden nauwelijks ondersteund in hun opvoedende taak. Er is onvoldoende toegankelijke informatie en procedures duren lang. Hierdoor ontbreekt het aan veiligheid, structuur en continuïteit.

Zorg ervoor dat kinderen op de vlucht en migrantenkinderen zo snel mogelijk passende opvang krijgen op één vaste plek, naar school kunnen gaan, gebruik kunnen maken van (geestelijke) gezondheidszorg. Zie de [5 stappen van de werkgroep Kind in azc](#):

- 1. Opvang van kinderen op één plek**
- 2. Geef kinderen direct passend onderwijs en sport- en spelmogelijkheden**
- 3. Geef kinderen informatie die voor hen van belang is over o.a. de asielprocedure, school, vrije tijd etc**
- 4. Ondersteun ouders in hun opvoedende taak**
- 5. Zorg voor snelle en duidelijke procedures**

5. Pak de oorzaken waarom mensen migreren aan

Investeer om conflicten, geweld en extreme armoede in de wereld uit te bannen. Zorg dat kinderen naar school kunnen. Zorg voor sociale bescherming. Schep mogelijkheden om het gezinsinkomen te verhogen en creëer werkgelegenheid voor jongeren. Overheden moeten transparant zijn en het maatschappelijk debat, vreedzame oplossingen voor conflicten en tolerantie in de maatschappij faciliteren en bevorderen.

Nederlandse situatie

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking staat in Nederland sterk onder druk. Dat maakt dat er weinig middelen zijn om te investeren in de aanpak van wereldwijde armoede, een belangrijke oorzaak van migratie. Een andere belangrijke oorzaak van migratie is het niet kunnen volgen van onderwijs. Het is daarom extra zorgelijk dat onderwijs als thema vrijwel geheel is verdwenen uit het Nederlands ontwikkelingsbeleid. Die beslissing heeft grote gevolgen gehad: wereldwijd gaan er miljoenen kinderen niet naar school.

Verhoog het Nederlandse budget voor ontwikkelingssamenwerking en investeer daarbij specifiek in de aanpak van armoede en in het voorzien van onderwijs.

6. *Neem maatregelen om xenofobie, discriminatie en marginalisatie van vreemdelingen in de doorreislanden en landen van bestemming aan te pakken*

Werk samen met, onder andere, maatschappelijke organisaties, de private sector en religieuze groeperingen om ervoor te zorgen dat haat en andere negatieve gevoelens ten opzichte van vluchtelingen geen kans krijgen.

Nederlandse situatie

In Nederland worden asielzoekers in grootschalige centra opgevangen, vaak ver buiten de bewoonde wereld. Soms staat er zelfs een hek omheen. De meeste Nederlanders hebben geen idee wat er precies gebeurt in die centra en wie daar wonen. Zij zien alleen een grote groep vreemdelingen met wie zij maar moeilijk contact kunnen maken. Hoewel er zeer weinig daadwerkelijke frictie is, ontstaat er door deze afstand wel een gevoel van angst, vervreemding en onbegrip. Ook integratie is op deze manier niet gemakkelijk.

Organiseer de opvang kleinschalig en zoveel mogelijk in bewoonde gebieden. Zorg ervoor dat meteen kan worden begonnen met integratie en help ouders op weg naar werk. Laat kinderen zo snel mogelijk naar een reguliere school gaan.

